

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 4.5.2007
KOM(2007)233 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE, ALUEIDEN KOMITEALLE
JA EUROOPAN KESKUSPANKILLE**

Euron käyttöönotto Sloveniassa

1. JOHDANTO

Slovenia pyysi 2. maaliskuuta 2006 lähentymiskehityksensä arvioimista EY:n perustamissopimuksen 122 artiklan 2 kohdan perusteella, ja komissio ja Euroopan keskuspankki laativat omat lähentymiskatsauksensa¹, joissa tarkastellaan, onko maa saavuttanut kestävän lähentymisen korkean tason erityisesti perustamissopimuksessa vahvistettujen Maastrichtin lähentymiskriteereiden perusteella arvioituna. Komission 16. toukokuuta 2006 tekemän ehdotuksen perusteella neuvosto päätti 11. heinäkuuta 2006 lakkauttaa Sloveniaa koskevan poikkeuksen. Lisäksi se päätti euron käyttöönottopäivän Sloveniassa (1. tammikuuta 2007) ja sen kansallisen valuutan muuntokurssin suhteessa euroon (239 640 tolaria yhtä euroa kohti).

Kun Slovenian mukaantulo euroalueeseen oli näin vahvistettu, maa tehosti ja saattoi loppuun käytännön valmistelut euroon siirtymiseksi. Slovenian yleissuunnitelma euroon siirtymiseksi perustuu ns. big bang -suunnitelmaan², jossa eurosetelit ja -kolikot lasketaan liikkeeseen heti euron käyttöönottopäivänä (Sloveniassa siis 1. tammikuuta 2007). Rinnakkaiskäyttöjako, jolloin sekä Slovenian toleri että euro olivat laillisia maksuvälineitä, jatkui 1. päivästä 14. päivään tammikuuta 2007, minkä jälkeen eurosta tuli ainoa laillinen maksuväline.

Vaikka olosuhteet olivat monessakin mielessä Slovenialle suotuisia, sen aikataulussa ollut ja tarkkaan tehty valmistelutyö varmisti onnistuneen siirtymisen euroon. Tässä tiedonannossa esitellään Slovenian euroon siirtymisen keskeiset seikat erityisesti käteisrahan, julkisen ja yksityisen sektorin hallinto- ja talousjärjestelmien muuntamisen, siirtymään liittyvän hintakehityksen (ja sitä koskevien käsitysten) sekä kansalaisten euroon siirtymistä koskevan yleisen mielipiteen osalta. Lopuksi tehdään päätelmiä tulevia siirtymisiä ajatellen.

2. EURO NOPEASTI OSAKSI ARKIPÄIVÄÄ SLOVENIASSA

Koska Slovenian naapurina on kaksi euroalueeseen kuuluvaa maata (Italia ja Itävalta), useimmat slovenialaiset tunsivat jo euron hyvin ennen kuin siitä tuli maan kansallinen valuutta. Uusissa jäsenvaltioissa tehdyistä kyselyistä³ kävi ilmi, että slovenialaiset tunsivat eurokäteisen parhaiten, sillä 95 % heistä oli jo nähnyt euroseteleitä (verrattuna 77 %:iin kymmenessä uudessa jäsenvaltiossa keskimäärin) ja 93 % oli jo nähnyt eurokolikoita (keskiarvo 70 %). Monet olivat myös jo käyttäneet euroseteleitä (80 %) tai eurokolikoita (77 %). Hyvissä ajoin ennen 1. tammikuuta 2007 monilla Slovenian kansalaisilla ja yrityksillä oli jonkin verran euroja käteisenä tai euromääräinen tili.

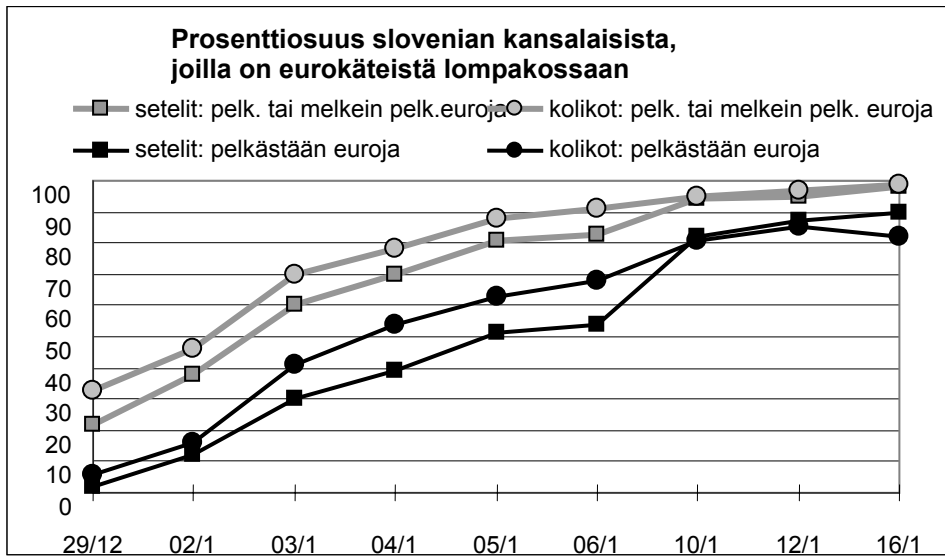
Kun eurosta tuli virallinen maksuväline 1. tammikuuta 2007, sen suhteellinen osuus liikkeellä olevista rahoista kasvoi nopeasti. Tämä näkyy kaaviosta 1, joka perustuu komission teettämään puhelinkyselyyn, jossa joukolta slovenialaisia kysyttiin päivittäin heidän lompakkonsa sisältöä. Jo 5. tammikuuta (illalla) yli puolet vastanneista ilmoitti, että heidän lompakossansa oli ainoastaan euroseteleitä ja -kolikoita.

¹ KOM(2006) 224 (16.5.2006) ja Euroopan keskuspankki, Lähentymisraportti (toukokuu 2006).

² Nykyiset euroalueen maat ottivat euron käyttöön ”Madridin suunnitelman” mukaan. Siihen sisältyi kolmen vuoden siirtymäaika, jolloin eurosta tuli maiden valuutta vuonna 1999 (vuonna 2001 Kreikassa), mutta eurosetelit ja -kolikot otettiin käyttöön vasta vuonna 2002.

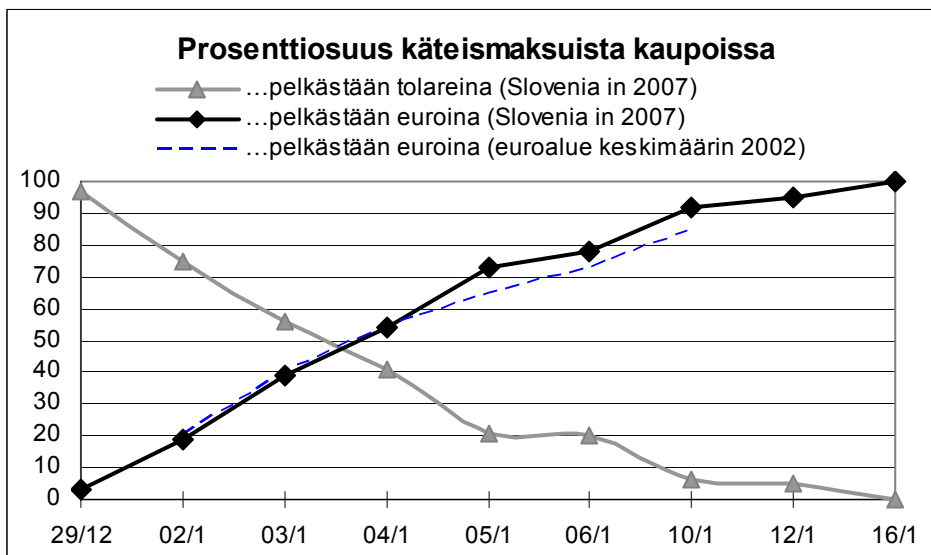
³ Syyskuussa 2006 tehty komission Flash-eurobarometri 191.

Kaavio 1

Kyselyyn osallistuneilta kysyttiin myös heidän viimeisimmistä käteisostoista (ks. kaavio 2). Yli puolet käteisostoista tehtiin euroina 4. tammikuuta 2007. Euromaksujen osuus kasvoi jyrkästi seuraavina päivinä. Kaaviosta 2 käy myös ilmi tilanteen kehittymisen samanlaisuus vuonna 2002 tapahtuneen ensimmäisen siirtymisen aikana euroalueella keskimäärin saatujen kokemusten kanssa.

Kaavio 2

Vaikka olosuhteet olivat yleisesti Slovenialle suotuisat, onnistunut siirtyminen tolarista euroon on ehdottomasti laskettava niiden laadukkaiden ja ajoissa tehtyjen käytännön valmistelujen ansioksi, joita Sloveniassa tehtiin euron käyttöönottoa varten. Valmistelut aloitettiin tosissaan jo ennen tammikuuta 2005, jolloin maan kansallinen siirtymäsuunnitelma

hyväksyttiin⁴. Menestykseen vaikuttaneita erilaisia tekijöitä tarkastellaan vielä lisää tässä tiedonannossa.

Slovenian siirtyminen euroon vahvistaa selvästi ensimmäisen euroon siirtymisen aikana saadun kokemuksen, jonka mukaan valmistelut kannattaa hoitaa ennakoivasti ja ajoissa. Hyvin valmistautuneissa maissa siirtyminen sujuu nopeasti ja jouhevasti ja kansalaisten suhtautuminen on positiivista.

3. KÄTEISRAHAN VAIHTUMINEN SLOVENIASSA

Käteisrahan vaihtuminen on näkyvin seikka kansallisen valuutan vaihtuessa. Tämä koskee suoraan käytännöllisesti katsoen jokaista kansalaista ja yritystä. Operaation onnistuminen riippuu pitkälti siitä, onko kansallinen keskuspankki toimittanut ajoissa eli ennen siirtymäpäivää (€-päivää) euroseteleitä ja -kolikoita pankkeihin ja muihin rahoituslaitoksiin (ennakkojakelu). Pankit puolestaan yrittävät varmistaa sen, että yritykset, joissa on käteistapahtumia, ja erityisesti vähittäiskauppiat, saavat eurokäteistä ennen €-päivää, jotta ne voivat antaa vaihtorahat yksinomaan euroina ja välttää näin vanhojen kansallisten rahojen kierrätystä. Samaan aikaan kun pankit ja vähittäiskauppiat lisäävät liikkeellä olevaa eurokäteistä, niiden on selviydyttävä kansallisen käteisrahan nopeasta palautusvirrasta.

3.1. Ennakkojakelu- ja edelleenjakelutoimet ennen €-päivää

Slovenian keskuspankki sai eurojärjestelmän logistisista varastoista yhteensä 94,5 miljardia pankkiseteliä, joiden nimellisarvo oli 2 175,0 miljoonaa euroa⁵. Suomen rahapaja⁶ toimitti 296,3 miljoonaa euroa kolikoita, joiden nimellisarvo oli 104,0 miljoonaa euroa.

Eurokolikoitten ennakkojakelu rahoituslaitoksille aloitettiin 25. syyskuuta 2006 ja euroseteleiden 29. marraskuuta 2006. Yhteensä Slovenian pankit saivat vuoden 2006 loppuun mennessä 772 miljoonan euron arvosta seteleitä ja 250 miljoonaa kolikkoa (arvoltaan noin 84 miljoonaa euroa).

Rahoituslaitokset aloittivat edelleenjakelun vähittäiskauppiaille ja muille yrityksille joulukuussa 2006. Edelleenjakelun arvo oli 0,9 % euroseteleiden ennakkojakelun kokonaismäärästä ja 7,4 % kolikoista. Tähän sisältyvät valmiiksi pakatut aloituspaketit ammattimaisille asiakkaille (kukin arvoltaan 201 euroa) sekä 450 000 minipakettia (kukin arvoltaan 12,52 euroa), joissa oli yksi tai useampi jokaista eurokolikkoa. Pankit tarjosivat näitä paketteja suurelle yleisölle 15. joulukuuta 2006 alkaen, ja ne myytiin lähes loppuun. Edelleenjakelun osuus oli suhteellisesti pienempi verrattuna vuoden 2002 käteissiirtymään. Monet slovenialaisista yrityksistä ja ihmisistä olivat kuitenkin jo hankkineet eurokäteistä muualta tai omistivat sitä.

⁴ Ks. myös komission neljäs kertomus euroalueen tulevan laajentumisen käytännön valmisteluista (KOM(2006) 671, 10.11.2006).

⁵ Käteisrahaa koskevat tiedot Slovenian keskuspankista ja EKP:sta.

⁶ Slovenialla ei ole omaa rahapajaa, vaan Suomen rahapaja valittiin kolikoitten toimittajaksi julkisella tarjouskilpailulla.

3.2. Rinnakkaiskäyttöaika

Slovenian viranomaiset päättivät pitää rinnakkaiskäyttöajan mahdollisimman lyhyenä. Alkuperäisessä yleissuunnitelmassa, joka hyväksyttiin tammikuussa 2005, rinnakkaiskäyttöaika oli rajattu vain viikkoon, mutta sitä pidennettiin kahdeksi viikoksi suunnitelman myöhemmässä versiossa. Tämä aika oli selvästi lyhyempi kuin vuonna 2002 käytössä olleet rinnakkaiskäyttöajat, jotka vaihtelivat maittain ja saattoivat kestää jopa kaksi kuukautta⁷.

Vaikka liikepankit avautuivat vasta 3. tammikuuta 2007, jotkut aukaisivat joitakin konttoreitaan (52 koko maassa) 1. ja 2. tammikuuta käteisrahan vaihtoa varten. Slovenian keskuspankki aukaisi myös oman palvelupisteensä.

Pankkiautomaattien siirtyminen euroon tapahtui nopeasti, sillä kaksi kolmasosaa maan 1 500 automaatista antoi jo euroseteleitä 1. tammikuuta 2007 kello 04.00 ja yli 93 % niistä toimi täysin euroilla saman päivän loppuun mennessä. Kaikki pankkiautomaatit oli siirretty euroon 3. tammikuuta 2007 mennessä. Pankkiautomaattien osalta siirtyminen tapahtui suurin piirtein yhtä nopeasti kuin vuonna 2002.

Sen sijaan pankkiautomaattitoimintojen vähäinen lukumäärä vuoden 2007 tammikuun alkupäivinä – selvästi keskimääräistä päivittäisten tapahtumien määrää alhaisempi – eroaa selvästi vuoden 2002 kokemuksista, jolloin päivittäisten tapahtumien ja nostetun käteisrahan määrä kasvoi huomasti, kun ihmiset tulivat runsaslukuisina automaateille hakemaan ensimmäisiä euroseteleitä. Tämän voi osittain selittää sillä, että ihmiset olivat uteliaita näkemään uudet eurosetelit. Tällaista uteliaisuutta ei esiintynyt Sloveniassa juuri lainkaan, koska väestö oli sinut eurokäteisen kanssa jo paljon ennen kuin euro otettiin maassa käyttöön. Puhelinkyselyssä 29. joulukuuta 2006 (ks. kaavio 1) vahvistui, että merkittäväällä osalla väestöstä oli jo eurokäteistä ennen €-päivää. Kansalaisilla ja yrityksillä ei yleisesti ollut mitään vaikeuksia saada eurokäteistä jopa hyvissä ajoin ennen €-päivää.

Kassapäätteiden muuntaminen saatiin päätökseen tammikuun 1. päivän varhaistunteina. Kassapäätetoimintojen lukumäärä 3. päivästä tammikuuta 2007, jolloin kaupat taas aukesivat, palasi nopeasti normaalilukuihin 6. tammikuuta mennessä.

Eurokäteisen helppo saatavuus sekä ennen €-päivää että sen jälkeen vaikutti merkittävästi siihen, että käteisrahojen vaihtuminen sujui ongelmitta. Siirtyminen käteiseuroon tapahtui lähes samalla vauhdilla kuin vuonna 2002, mutta kansalaisilla ja yrityksillä oli enemmän aikaa ja mahdollisuuksia saada tarvittava määrä eurokäteistä.

Slovenian siirtyminen eurokäteiseen vahvistaa lisäksi sen, että lyhyt rinnakkaiskäyttöaika (2 viikkoa) on teknisesti mahdollista, ja se vähentää vähittäiskauppiaille ja muille yrityksille aiheutuvaa taakkaa.

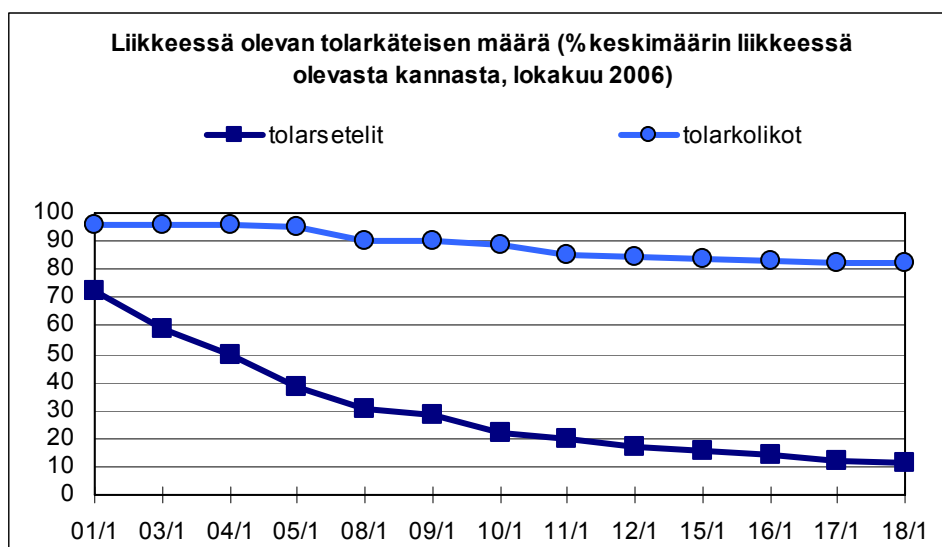
⁷ Rinnakkaiskäyttöaika oli 1.–28.2.2002 yhdeksässä maassa (BE, GR, ES, IT, LX, NL, AU, PT, FI). Se päättyi 9.2.2002 Irlannissa ja 17.2.2002 Ranskassa. Saksassa ei ollut rinnakkaiskäyttöaikaa lainkaan, vaikkakin Saksan käteismarkkoja voitiin käyttää 28.2.2002 asti vähittäiskauppa- ja pankkiyhdistysten yhteisestä sopimuksesta.

3.3. Kansallisen käteisrahan nopea palautus

Tolarkäteisen palautusvirta alkoi marras-joulukuussa 2006 (jotkut pankit tarjosivat asiakkaille euromääräistä talletusta pankkitilille muuntokurssiin ilman kuluja 1. päivästä joulukuuta 2006). Tammikuun 1. päivä tolarsetelien kokonaisarvosta oli palautettu lähes 28 %⁸; palautettujen tolarolikoiden arvo oli vielä häviävän pieni liikkeessä olevaan kokonaisuuteen nähden⁹.

Kansallisen rahan palautus jatkui tasaista tahtia (ks. kaavio 1): Yli puolet tolarsetelien kokonaisarvosta oli jo palautettu 4. tammikuuta 2007 ja yli 80 % 11. tammikuuta 2007. Tammikuun lopussa liikkeessä oli enää 8,5 % tolarseteleistä. Tämä on selvästi parempi tulos kuin euroalueella vuonna 2002, jolloin kansallisista seteleistä oli tammikuun puoliväliin mennessä palautettu vasta 40 % ja tammikuun loppuun mennessä 70 %. Tolarkolikoiden palautus sujui paljon hitaammin (ks. kaavio 1), sillä tammikuun lopussa niistä oli palauttamatta vielä 71,5 %.

Kaavio 3

Kansallisten rahojen nopea palautus, jossa oli vaikeita pullonkauloja ensimmäisessä siirtymässä vuonna 2002, sujui huomattavan jouheasti erityisesti tolarsetelien osalta.

Käteisvaroja pystyi pankeissa vaihtamaan maksutta 1. maaliskuuta 2007 asti. Slovenian keskuspankki vaihtaa tämän jälkeenkin tolarseteleitä maksutta rajoittamattoman ajan ja tolarkolikoita vuoden 2016 loppuun asti.

⁸ Liikkeessä olevien tolarsetelien kokonaisarvo 31.12.2006 oli 149 631 miljardia Slovenian tolaria (622,7 miljoonaa euroa), mikä on 72,1 % liikkeessä olevien tolarsetelien keskimääräisestä arvosta lokakuussa 2006 (207 039 miljardia Slovenian tolaria eli 864,0 miljoonaa euroa).

⁹ Liikkeessä olevien tolarkolikoiden kokonaisarvo 31.12.2006 oli 3 602 miljardia Slovenian tolaria (15,0 miljoonaa euroa), mikä on 96,0 % liikkeessä olevien tolarkolikoiden keskimääräisestä arvosta lokakuussa 2006 (3 752 miljardia Slovenian tolaria eli 15,7 miljoonaa euroa).

Suorana palveluna suurelle yleisölle eurojärjestelmän keskuspankit ovat EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 52 artiklan nojalla toteuttaneet toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että vuoden 2007 kahden ensimmäisen kuukauden aikana kenen tahansa / missä liiketapahtumassa tahansa koska tahansa esittämät tolarsetelit, joiden vasta-arvo on enintään 1 000 euroa, vaihdetaan pari arvosta euroiksi vähintään yhdessä vaihtopisteessä niiden alueella (vastaavat järjestelyt olivat käytössä vuoden 2002 käteissiirtymässä).

4. HALLINTO- JA TALOUSJÄRJESTELMIEN MUUNTAMINEN

Yksityis- ja oikeushenkilöiden noin 2,3 miljoonaa pankkitiliä muunnettiin onnistuneesti euromääräisiksi. Tammikuun alkupäivinä tavallista useampi kävi pankkiautomaatilla tarkastamassa tilinsä eurosaldon.

Hallinto-, rahoitus-, kirjanpito- ja muiden niihin liittyvien järjestelmien kannalta big bang – skenaario on paljon vaativampi kuin aiemmin sovellettu Madridin skenaario. Suurimmalla osalla julkishallinnoista ja yksityisyrittäjistä oli tuolloin kolmen vuoden siirtymäaika vuodesta 1999 vuoteen 2001 (Kreikassa vain vuosi) järjestelmien muuntamiseksi euroon. Koska big bang -skenaariossa ei ole tällaista siirtymäkautta, Slovenian hallinnon ja yritysten odotettiin toimivan yksinomaan tolarissa 31. joulukuuta 2006 asti ja muuttavan sitten kaikki järjestelmänsä euromääräisiksi 1. tammikuuta 2007 alkaen.

Slovenialaiset yritykset ja julkishallinto vastasivat tähän haasteeseen menestyksekkäästi valmistautumalla siihen hyvin ja ajoissa. Helmikuussa 2007 tehdyn Flash-eurobarometrin 201a¹⁰ mukaan 31 % slovenialaisista yrityksistä aloitti valmistelunsa vuoden 2006 alkupuoliskolla tai aiemmin ja 64 % aloitti ne kesäkuun 2006 jälkeen. Yli 94 % slovenialaisista yrityksistä vahvisti, että ne olivat kirjanpidon, laskutuksen ja palkanmaksujärjestelmien osalta täysin valmiita siirtymään euroon 1. tammikuuta 2007. Siirtymisessä ei koettu mitään erityisiä ongelmia eikä sellaisista raportoitu.

Slovenian siirtyminen euroon vahvistaa big bang -lähestymistavan soveltuvuuden tulevaisuudessakin erityisesti pienissä maissa. Koska eurokäteistä on ollut saatavilla vuodesta 2002, tämä lähestymistapa vaikuttaa houkuttavimmalta tulevia euroon siirtymisiä ajatellen etenkin siihen liittyvän tiedotuksen ja viestinnän yksinkertaisuuden vuoksi.

5. HINTOJEN KEHITYS

5.1. Hintojen seuranta siirtymisen aikana

Hintojen kaksoismerkintä aloitettiin maaliskuussa 2006, ja lain mukaan sitä jatketaan vuoden 2007 puoliväliin. Slovenian kuluttajajärjestö on seurannut hintoja (PriceWatch-kampanja) hyödyntäen myös kuluttajien panosta, sillä se pyysi yleisöä raportoimaan merkittävistä hinnannousuista, joista on todisteena esimerkiksi vanhat kuitit ja laskut (tolareina) sekä uudet laskut (euroina). Tarkastusten jälkeen vahvistetuista merkittävistä hinnannousuista ilmoitetaan yleisölle säännöllisesti. Tällaisella raportoinnilla autetaan kuluttajia havaitsemaan hinnannousut välittömästi ja rajoitetaan siten mahdollisia väärinkäytöksiä.

¹⁰ Ks. http://ec.europa.eu/public_opinion/euro_en.htm euroa koskevista eurobarometreistä.

Slovenian kuluttajajärjestö korosti myös, että pankkipalvelujen hinnat nousivat selvästi vuoden 2006 aikana. Sen mukaan pankit aloittivat jo vuoden 2006 alussa joidenkin palvelujensa hintojen nostamisen (esim. maksut pankkiautomaattinostoista). Kuluttajien maksupalvelujen (tilinhoito, online-pankkipalvelut jne.) hinnat nousivat huomattavasti maaliskuusta joulukuuhun 2006 joissakin pankeissa, ja pienyritykset valittivat käteistalletuksista perittävistä korkeista maksuista.

5.2. Hintakehitys joulukuusta 2006 helmikuuhun 2007

Tammikuussa 2007 vuotuinen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi (YKHI) oli Sloveniassa 2,8 %, kun se joulukuussa 2006 oli 3,0 %. Se laski kuukausitasolla (-0,5 %), kuten on jo tapahtunut usean vuoden ajan tammikuussa alennusmyyntien vuoksi. Lasku oli tammikuussa jonkin verran tavanomaista jyrkempi kuin samana kuuna edellisinä vuosina, mikä Slovenian tasavallan tilastokeskuksen (SORS) mukaan johtui pääasiassa energianhinnan muutoksista. Vuotuinen YKHI-inflaatio laski edelleen 2,3 %:iin helmikuussa 2007.

SORS julkisti tammikuussa 2007 ensimmäisen analyysinsä euroon siirtymisen vaikutuksista hintoihin joulukuussa 2006. Ravintoloissa, baareissa ja kahviloissa todettiin jonkin verran epätavallista hintojennousua, samoin kuin joissakin muissa menoerissä (henkilökohtaiset palvelut, jalkinealan palvelut, kodinkonehuolto, korjauspalvelut ja liikennepalvelut). Joulukuussa 2006 ravintoloiden, baarien ja kahviloiden epätavanomaisen hintojennousun vaikutukseksi arvioitiin 0,12 prosenttiyksikköä ja muiden menoerien lisävaikutukseksi 0,12 prosenttiyksikköä. Tammikuussa 2007 SORS on tuonut esiin joitakin muitakin epätavanomaisia hinnannousuja samoista hankinnoista ja niiden lisäksi vapaa-ajan- ja urheilupalvelujen aloilta.

SORS:n alustavien tietojen perusteella Eurostat katsoo, että euroon siirtymisen todennäköinen kokonaisvaikutus kuluttajahintainflaatioon siirtymisen aikana ja sen jälkeen saattaisi olla noin 0,3 prosenttiyksikköä. Kun otetaan huomioon, että kaikki erät sisältävä vuotuinen YKHI-inflaatio laski 2,8 %:iin tammikuussa 2007 ja että laskusuuntaus jatkui helmikuussa 2007, voidaan todeta, etteivät euroon siirtymisen vaikutukset, vaikkakin ne olivat havaittavia, olleet suuruudeltaan sellaisia, että ne olisivat aiheuttaneet kuluttajahintainflaatiota kaikki erät sisältävällä YKHI-inflaatiolla mitattuna. Nämä havainnot ovat hyvin yhteneväisiä ensimmäisen euroon siirtymisen kanssa¹¹. Slovenian makrotaloudellisten analyysien ja makrotalouden kehittämisen instituutti on myös analysoinut euroon siirtymisen vaikutusta inflaatioon. Sen alustavien päätelmien mukaan kokonaisvaikutus kuluttajahintaindeksiin oli 0,24 prosenttiyksikköä.

Eurostat päivittää tarvittaessa päätelmiään euroon siirtymisen vaikutuksista, kun uutta tietoa saadaan käyttöön.

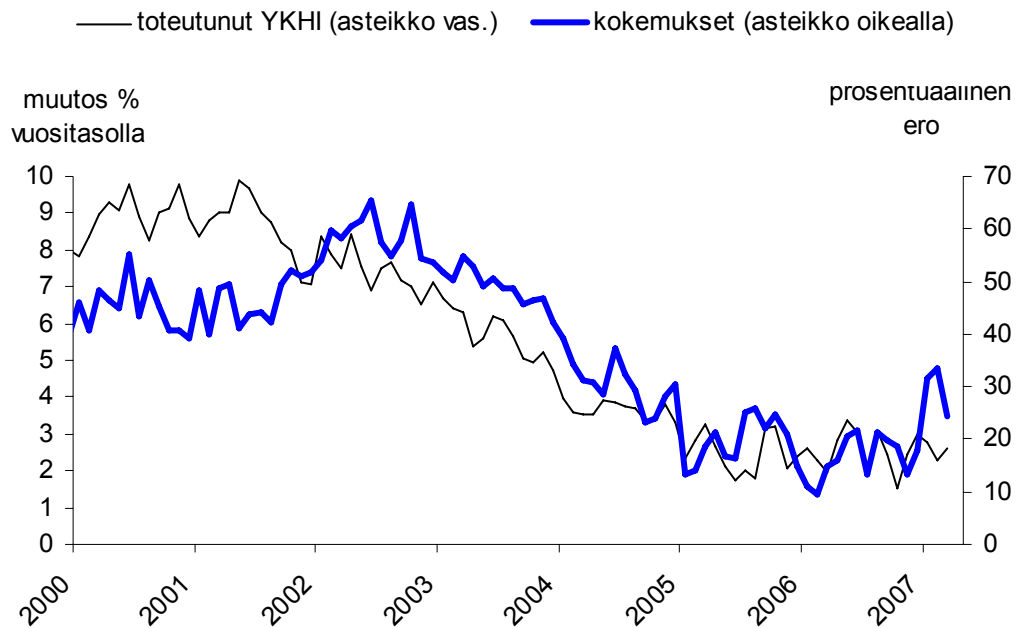
5.3. Hintakäsitykset

Myös hintakäsitykset vastaavat ensimmäisestä siirtymästä saatuja kokemuksia, sillä koettu inflaatio kasvoi Sloveniassa huomattavasti tammikuussa 2007 ja vielä helmikuussakin (ks. kaavio 4) siitä huolimatta, että hinnat laskivat yleisesti näiden kahden kuukauden aikana. Koettu inflaatio kuitenkin laski hieman maaliskuussa. Vaikka vielä onkin liian aikaista tehdä päätelmiä, vaikuttaisi siltä, että Slovenian viranomaisten tehostetut viestintätoimet alkavat tuottaa tulosta.

¹¹ Eurostat [News Release 69/2003, 18.6.2003](#).

Kaavio 4

Toteutunut ja koettu inflaatio Sloveniassa

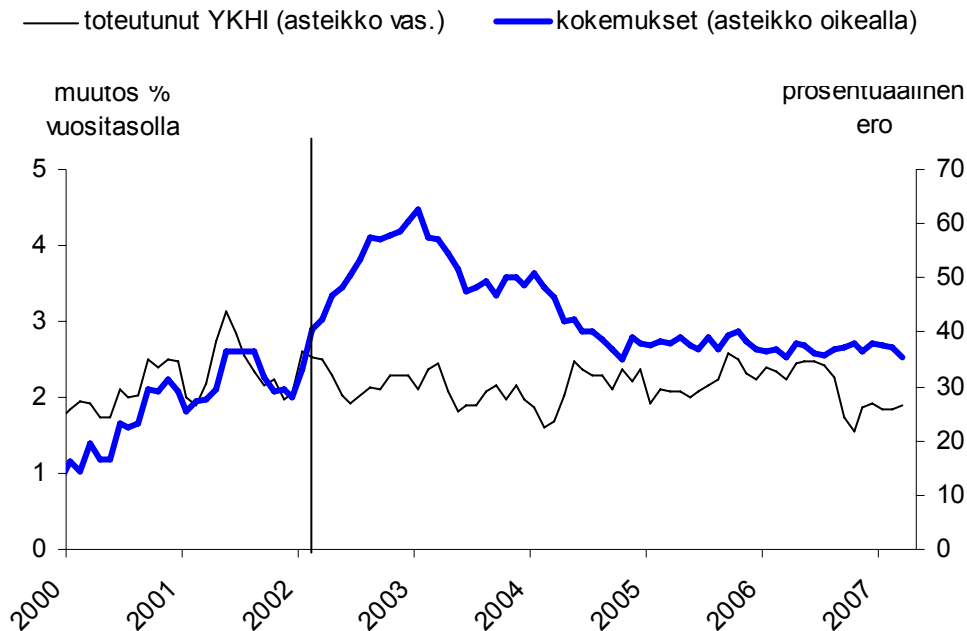

Lähde: Eurostat

Jos lisätiedot vahvistavat maaliskuun tulokset, kehitys Sloveniassa voi olla varsin erilainen kuin euroalueella, jossa koettu inflaatio nousi jyrkästi ja säännöllisesti lähes vuoden ajan, kun eurosetelit ja -kolikot otettiin käyttöön vuonna 2002 (ks. kaavio 5). Viisi vuotta siirtymän jälkeen toteutuneen ja koetun inflaation välinen kuilu on hiljalleen umpeutumassa, muttei vielä täysin umpeutunut.

Kaavio 5

Toteutunut ja koettu inflaatio euroalueella

Lähde: Eurostat

Slovenian siirtymäkokemus osoittaa jälleen kerran, että hintakehitystä koskevat käsitykset, odotukset ja todellisuus eivät välttämättä vastaa toisiaan. Valuutan vaihtuminen vaikuttaa ihmisten arvoasteikkoihin ja käynnistää asteittaisen henkisen sopeutumisen, mikä vaikuttaa tähän siirtymäkokemukseen. Hintakäsitykset ovatkin edelleen keskeinen tekijä tulevissa siirtymissä.

6. YLEINEN SUHTAUTUMINEN EUROON SIIRTYMISEEN

Komission Flash-eurobarometri 205, joka tehtiin tammikuun 2007 loppupuolella, vahvistaa, että suuri enemmistö (95 %) ¹² Slovenian kansalaisista on tyytyväinen siitä, että euroon siirtyminen tapahtui ongelmitta ja tehokkaasti. Tämä on erinomainen tulos verrattuna edelliseen siirtymään, jolloin tyytyväisyysaste nousi 90 %:iin vain muutamassa maassa ja keskiarvo oli noin 80 %.

Tolarkäteisen vaihtamisessa euroihin tai eurokäteisen nostamisessa tammikuun ensimmäisinä viikkoina ei ollut mitään vaikeuksia 97 %:lla vastaajista. Vastaajat olivat myös sitä mieltä, että hintojen kaksoismerkinnät ovat hyödyllisiä (84 %), ja olivat positiivisia niiden asianmukaisen soveltamisen suhteen (94 %).

¹² Tässä prosenttiosuudet perustuvat niihin vastauksiin, joissa annettiin täsmällinen vastaus, eikä epätasällisiä mielipiteitä ole otettu huomioon.

Tilanne on epäselvempi hintojen muuntamisessa, jonka pieni enemmistö vastaajista (56 %) uskoi tapahtuvan reilusti, kun taas 44 % oli päinvastaista mieltä. Vain 38 %:n vähemmistö oli valmis uskomaan hintojen "pyöristämisen" reiluuteen euroon siirtymisen aikana ja sen jälkeen, ja 62 % ei uskonut sen tapahtuvan reilusti.

Slovenian kansalaisista 92 % tuntee saaneensa hyvin tietoa eurosta (36 % jopa erittäin hyvin) ja 91 % on joko tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä kansallisten viranomaisten tiedotukseen. Nämä korkeat tyytyväisyysluvut ovat yhteneviä slovenialaisten yritysten keskuudessa helmikuussa 2006 tehdyssä tiedotuksen määrä koskeneessa vastaavassa Eurobarometrissä saadun tuloksen kanssa (99,2 %).

Julkinen mielipide Sloveniassa vahvistaa jälleen kerran tiedotuksen ja viestinnän tärkeyden, jotta euroon siirtyminen sujuu onnistuneesti.

Kansalaiset ja yritykset, jotka ovat saaneet kaikki tiedot euroon siirtymisen käytännön seurauksista, ovat järjestelmällisesti luottavaisia euron käyttöönoton suhteen, eikä siitä tunnu aiheutuvan juurikaan ongelmia. Tiedon puutteesta puolestaan aiheutuu tyypillisesti pelkoja ja väärinkäsityksiä.